

Dominik Pick (2016)

Ponad żelazną kurtyną. Kontakty społeczne między PRL i RFN w okresie detente i stanu wojennego

Beitrag vom: 25.04.2017

Empfohlen von Dr. Dominik Pick

Verlag	Institut Pamięci Narodowej
Erscheinungsort	Warszawa
Seitenzahl(en)	446
Serie	Monografie IPN
Sprache	Polnisch

ISBN: 978-83-7629-987-7

Geschichte, Internationale Beziehungen

Polski

Przez ponad pół wieku Polacy byli w większym lub mniejszym stopniu odcięci od możliwości utrzymywania kontaktów ponadnarodowych, szczególnie z przedstawicielami demokratycznych krajów zachodnich. Istotny wyłom dokonał się w roku 1970 dzięki wizycie Will'ego Brandta i podpisaniu porozumienia normalizacyjnego między PRL i RFN. Układ ten otworzył drogę do budowania kontaktów społecznych między Polakami i Niemcami: wzajemnych wizyt oraz tworzenia podstaw do rozwoju współpracy instytucjonalnej. Rozwój owych kontaktów społecznych dokonywał się w różnych obszarach, z których kilka najważniejszych poddanych zostało dokładnej analizie: turystyka, współpraca miast, współpraca naukowa i kulturalna oraz kontaktów zachodnioniemieckiej centrali związkowej z polskimi związkami zawodowymi – zarówno tymi oficjalnymi, dopuszczalnymi przez państwo, jak i NSZZ Solidarnością.

Prezentowane w książce przykłady pokazują doskonale, że choć stosunki społeczne w dużej mierze wynikały ze stanu stosunków politycznych między PRL i RFN, a także podlegały licznym ograniczeniom, szczególnie ze strony KC PZPR oraz MSZ, w dużej mierze rozwijały się niezależnie od centralnych prób sterowania. Szczególną uwagę autor poświęcił przy tym najważniejszym aktorom stosunków społecznych, stosowanym przez nich praktykom w celu budowania sensownych i długotrwałych kontaktów międzynarodowych w warunkach daleko idącego uzależnienia od decyzji politycznych. Wynikiem pracy jest m.in. wskazanie na odmienne kształtowanie się cezur

czasowych dla rozwoju stosunków społecznych, które nie pokrywają się bezpośrednio z ważnymi cezurami politycznymi np. dla rozwoju turystyki kluczowy był rok 1973, partnerstwa miast 1976, a kontakty między uniwersytetami zaczęły się szerzej rozwijać dopiero pod koniec dekady. Także okresu stanu wojennego, z wyjątkiem kilku pierwszym miesięcy, nie należy postrzegać jako całkowitego zamknięcia Polski na świat zachodni. Rok 1982 charakteryzują się licznymi kontaktami społecznymi, w niektórych obszarach znacznie intensywniejszymi niż na początku lat siedemdziesiątych. „Ponad żelazną kurtyną” zamyka refleksja na temat wpływu rozwoju stosunków społecznych między Polakami i Niemcami z RFN na przemiany w świadomości oraz różnicowania się istniejących stereotypów. Istotnym wątkiem jest przy tym pomoc humanitarna z RFN dla Polski. Niestety długotrwały wpływ owej pomocy na kształtowanie się niemiecko-polskiej przyjaźni okazał się ostatecznie znacznie mniejszy niż wydawało się w to w latach osiemdziesiątych.

<https://www.pol-int.org/de/node/5896?j5Q6rewycZ5HtUDXTWpx7UZE=1>